

14. februar 2022

Hørings svar ang. lovforslag om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Danske HF & VUC takker for muligheden for at give bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser), som foreningen modtog d. 21. januar 2022.

Foreningens bemærkninger til lovforslaget fremgår af det følgende.

Sikring af plads til eftertilmeldere på 20 år og derover på et VUC

Danske HF & VUC bakker op om, at ansøgere, som er fyldt 20 år, er sikret en plads på toårig hf på et VUC, hvis ansøgeren har ønsket det som 1. prioritet og eventuelt 2. prioritet, hvis der inden for 60 minutters transporttid fra ansøgerens bopæl er flere VUC'er med toårig hf.

Foreningen er dog kritisk over for, at denne ret ikke gælder for de ansøgere på 20 år og derover, som er såkaldte 'eftertilmeldere'. Eftertilmelderne er den gruppe af ansøgere, som søger en gymnasial ungdomsuddannelse senere end d. 1. marts.

I 2021 var der samlet set 586 1. prioritetsansøgere, som var fyldt 20 år, til toårigt hf på de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf, *jf. tabel 1*. 59 pct. af disse, svarende til 347 ansøgere, var eftertilmeldere, mens 41 pct. søgte senest d. 1. marts.

Tabel 1. 1. prioritetsansøgere, som er fyldt 20 år, til toårigt hf på udvalgte VUC'er, 2021.

Rettidige ansøgere*, som er fyldt 20 år**	Eftertilmeldere***, som er fyldt 20 år	Ansøgere, som er fyldt 20 år, total
239 (41 pct.)	347 (59 pct.)	586 (100 pct.)

Anm.: Tabellen omfatter 1. prioritetsansøgere, som er fyldt 20 år, i 2021 til de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf i 2020 (HF & VUC Fyn, Herning HF og VUC, KVUC, HF&VUC KBH SYD samt Randers HF & VUC).

* Rettidige ansøgere er ansøgere, som søger senest d. 1. marts.

** Ansøgere, som er fyldt 20 år, omfatter ansøgere, som er fyldt 20 år eller fylder 20 år i det kalenderår, hvor ansøgeren søger om optagelse.

*** Eftertilmeldere er ansøgere, som søger senere end d. 1. marts.

Der er flere årsager til, at eftertilmelderne søger senere end d. 1. marts. Først og fremmest har størstedelen af eftertilmelderne allerede afsluttet grundskolen på det tidspunkt, hvor de søger en toårig hf på VUC. Det betyder, at de ikke nødvendigvis indgår i en sammenhæng, hvor skole, studievejleder eller lærere informerer dem om frister for at søge en ungdomsuddannelse. Samtidig kan eftertilmelderne være ansøgere, som er faldet fra en anden gymnasial ungdomsuddannelse, de kan være i arbejde og først overveje mulighederne for videre uddannelse op mod sommerferien, eller de kan være ramt af fysisk eller psykisk sygdom, som betyder, at de ikke nødvendigvis søger senest d. 1. marts.

Det fremgår af den politiske aftale¹ bag lovforslaget, at:

”Forligskredsen er enig om, at der er et hensyn at tage til voksne ansøgere, som søger om optagelse på 2-årig hf på VUC (voksenuddannelsescenter), hvor der er et særligt voksenpædagogisk uddannelsesmiljø. Ansøgere over 20 år, som søger om optagelse på 2-årig hf på VUC som 1. prioritet, får derfor forrang til at blive optaget på et VUC.”

Det er på den baggrund Danske HF & VUC's vurdering, at lovforslaget indebærer en væsentlig indsnævring af forligskredsens ønske som udtrykt i den politiske aftale om at tage hensyn til de voksne ansøgere, som søger optagelse på toårigt hf på VUC. Således ville over halvdelen af ansøgerne på 20 år og derover til de fem VUC'er i tabel 1 med lovforslagets udformning ikke være omfattet af det hensyn, som forligskredsen har udtrykt i den politiske aftale.

Forslag til ændring:

- Eftertilmeldere på 20 år og derover bør i forbindelse med regionernes fordeling af eftertilmeldere sikres en plads på toårigt hf på et VUC på lige fod med ansøgere på 20 år og derover, der søger senest d. 1. marts.

Mulighed for at hæve kapaciteten i mellemindkomstgruppen på VUC'er

Det fremgår af lovforslaget, at ansøgere, som er fyldt 20 år, i fordelingszoner bliver placeret i mellemindkomstgruppen. Danske HF & VUC har over for Børne- og Undervisningsministeriet rejst den bekymring, at placeringen af de 20-årige og derover i mellemindkomstgruppen risikerer at have den utilsigtede konsekvens, at elevgruppen på konkrete VUC'er i praksis ikke afspejler den politiske aftales intention om en jævn fordeling mellem elever i de forskellige indkomst kategorier. Det skyldes, at der risikerer at være meget få eller ingen pladser til ansøgere under 20 år, som reelt er i mellemindkomstgruppen, på toårigt hf på et VUC.

Foreningen modtog i den forbindelse d. 17. januar 2022 et brev fra børne- og undervisningsministeren, hvoraf det fremgår:

”Forligskredsen er nået til enighed om, at der i fordelingsmodellen vil blive tildelt et ekstra antal pladser i mellemindkomstgruppen på konkrete VUC-institutioner på hf-uddannelsen i fordelingszonerne i de tilfælde, det konkret skønnes at måtte være nødvendigt for at sikre, at antallet af pladser overstiger antallet af 20-årige og derover, som ønsker at tage en hf på VUC.”

Det er foreningens opfattelse, at forligskredsens ønske som udtrykt i brevet fra børne- og undervisningsministeren ikke er indarbejdet i lovforslaget. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger:

”Hvis det, efter søgetallene er kendt, viser sig, at det er nødvendigt at øge kapaciteten i mellemindkomstgruppen på et VUC i en fordelingszone, for at kunne optage alle ansøgere over 20 år på 2-årig hf på VUC inden for 60 minutters transporttid, vil Børne- og Undervisningsministeriet skulle tildele den nødvendige overkapacitet i mellemindkomstgruppen på de konkrete VUC'er, inden ansøgerne fordeles i den centrale fordelingsrunde.”

---

¹ ”Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser” af 10. juni 2021.

Danske HF & VUC bakker op om ovenstående formulering fra lovforslagets bemærkninger, som foreningen opfatter som en forudsætning for, at ansøgere på 20 år og derover kan sikres en plads på toårigt hf på et VUC. Men formuleringen i lovforslaget afspejler ifølge foreningens vurdering ikke forligskredsens ønske som udtrykt i brevet fra børne- og undervisningsministeren om, at antallet af pladser i mellemindkomstgruppen skal overstige antallet af 20-årige og derover, som ønsker at tage en hf på VUC.

Forslag til ændring:

- Forligskredsens ønske, som udtrykt i brev fra børne- og undervisningsministeren af 17. januar 2022, om, at der kan tildeles ekstra pladser i mellemindkomstgruppen på VUC-institutioner for at sikre, at antallet af pladser overstiger antallet af 20-årige og derover, som ønsker at tage en hf på VUC, bør indarbejdes i lovforslaget. Dette for at sikre en reelt jævn fordeling af elever i de forskellige indkomstkategorier.
- Alternativt til ovenstående forslag kan ansøgere, som er fyldt 20 år, tælle neutralt i forhold til de tre indkomstkategorier.

Eftertilmeldere i kapacitetsfastsættelsen

Det fremgår af lovforslaget, at de enkelte afdelingers foreløbige kapacitet vil blive fastlagt på baggrund af forventede søgetal mv., hvorefter kapaciteten vil blive justeret efter behov, når antallet af ansøgere, der skal fordeles i den centrale fordelingsmekanisme, er kendt. Endelig vil regionerne senere kunne hæve kapaciteten på en afdeling for at sikre plads til eftertilmeldere mv.

I 2021 var der samlet set 2.044 1. prioritetsansøgere til toårigt hf på de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf, *jf. tabel 2*. 48 pct. af disse, svarende til 978 ansøgere, var eftertilmeldere, mens 52 pct. søgte senest d. 1. marts.

Tabel 2. 1. prioritetsansøgere til toårigt hf på udvalgte VUC'er, 2021.

Rettidige ansøgere*	Eftertilmeldere**	Ansøgere, total
1.066 (52 pct.)	978 (48 pct.)	2.044 (100 pct.)

Anm.: Tabellen omfatter 1. prioritetsansøgere i 2021 til de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf i 2020 (HF & VUC Fyn, Herning HF og VUC, KVUC, HF&VUC KBHSDYD samt Randers HF & VUC).

* Rettidige ansøgere er ansøgere, som søger senest d. 1. marts.

** Eftertilmeldere er ansøgere, som søger senere end d. 1. marts.

De enkelte VUC-afdelinger har en interesse i at kende deres forventede kapacitet så tidligt som muligt inden begyndelsen af et nyt skoleår, så afdelingerne bedst muligt kan planlægge bemanning mv. Hvis det forventede antal eftertilmeldere ikke tælles med i den indledende kapacitetsfastsættelse, kan det give et kunstigt lavt billede af det forventede søgetal til VUC'er.

Forslag til ændring:

- For at sikre institutionernes mulighed for planlægning af det kommende skoleår og et mere retvisende billede af det forventede søgetal bør det forventede antal eftertilmeldere tælles med i de enkelte afdelingers kapacitetsfastsættelse så tidligt som muligt. Det kan enten være i forbindelse med den kapacitetsfastsættelse, der sker inden d. 1. marts, eller i forbindelse med justeringen af kapaciteten, når antallet af ansøgere, der skal fordeles i den centrale fordelingsmekanisme, er kendt.

Fordeling af eftertilmeldere og ansøgere uden retskrav på optagelse

Det fremgår af lovforslaget, at regionen varetager fordelingen af eftertilmeldere. Samtidig fremgår det ikke, hvordan ansøgere uden retskrav på optagelse fremover skal håndteres. Ansøgere uden retskrav på optagelse skal i dag igennem en standardiseret vurdering af deres faglige, sociale og personlige forudsætninger, før de kan optages på den toårige hf. Vurderingen foretages af den enkelte uddannelsesinstitution.

Det er vigtigt for både eftertilmeldere og ansøgere uden retskrav på optagelse, at de hurtigst muligt får besked om, hvorvidt og hvor de er optaget. Det kræver blandt andet, at de enkelte VUC'er hurtigst muligt efter ansøgning fra personer uden retskrav på optagelse kan foretage den standardiserede vurdering af dem. Samtidig er det væsentligt for VUC'erne, at det er den institution, som ansøgeren får tildelt plads på, der foretager den standardiserede vurdering. Ellers risikerer en ansøger at blive godkendt til optag på én institution for senere at blive afvist af en anden institution, som ansøgeren har fået tildelt plads på.

Forslag til ændring:

- Det bør fremgå af lovforslaget, at regionerne i deres fordeling af eftertilmeldere skal vægte hensynet til, at den enkelte ansøger hurtigst muligt får besked om, hvorvidt og hvor vedkommende kan optages på den toårige hf.
- Det bør fremgå af lovforslaget, at det for ansøgere uden retskrav på optagelse er den VUC-institution, som ansøgeren tildeles en plads på, der foretager den standardiserede vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger.

Særligt tilrettelagte hf-forløb

Flere VUC'er udbyder særligt tilrettelagte hf-forløb, herunder ASF-klasser, treårige hf-inklusionsklasser målrettet elever med forskellige diagnoser samt ordblindeklasse. Disse forløb kan bl.a. indeholde mentorstøtte, ekstra lærere og en lavere klassekvotient og er derfor mere omkostningsfulde for VUC'erne at drive end ordinære toårige hf-forløb.

Hvis disse forløb fortsat skal kunne udbydes, kræver det, at der oprettes et tilstrækkeligt antal ordinære toårige hf-forløb, som kan bidrage til at sikre finansieringen af de særligt tilrettelagte forløb. Samtidig er det væsentligt for inklusionssigtet i hf-inklusionsklasserne, at der er et ordinært studiemiljø, som eleverne kan inkluderes i.

Samtidig er det vigtigt, at elever, som har behov for den ekstra støtte i de særlige forløb, får plads på et af disse forløb, hvis de søger dem. Det er imidlertid Danske HF & VUC's vurdering, at det ikke fremgår klart af lovforslaget, om ansøgere til særligt tilrettelagte hf-forløb har forrang til disse forløb.

Forslag til ændringer:

- Det bør indgå som et væsentligt hensyn i kapacitetsfastsættelsen, at der sikres et tilstrækkeligt antal ordinære klasser til de VUC'er, som har særligt tilrettelagte hf-forløb. Det kan for eksempel gøres ved at fastlægge en særskilt kapacitet for særligt tilrettelagte hf-forløb.
- Ansøgere til særligt tilrettelagte hf-forløb, for eksempel ansøgere med diagnoser eller ordblindhed, bør have forrang på lige fod med de øvrige grupper af ansøgere, som med lovforslaget gives forrang.

Minimumskapacitet

Det fremgår af lovforslaget, at på afdelinger med flere gymnasiale uddannelser opgøres minimumskapaciteten samlet for de gymnasiale uddannelser. Det fremgår videre, at hvis en afdeling har for eksempel voksenuddannelser, vil disse ikke indgå i opgørelsen af minimumskapacitet. Endelig fremgår det, at minimumskapaciteten på 84 elever er besluttet i den politiske aftale ud fra hensynet til at kunne sikre et fagligt bæredygtigt undervisningsmiljø på afdelingerne.

Danske HF & VUC bakker op om forligskredsens ønske om at sikre et fagligt bæredygtigt undervisningsmiljø på de enkelte afdelinger. Det er dog foreningens opfattelse, at hf-enkeltfag som en gymnasial voksenuddannelse kan bidrage til at skabe fagligt bæredygtige undervisningsmiljøer på en afdeling på lige fod med de gymnasiale ungdomsuddannelser. Der er således et stort overlap mellem fag og læreplaner på tværs af hf-enkeltfag og den toårige hf, og undervisningen i fagene varetages ofte af de samme lærere på tværs af de to hf-udbud. Herudover kan et hf-enkeltfagstilbud være med til at sikre et tilstrækkeligt bredt valgfagsudbud, da elever på den toårige hf og hf-enkeltfag ofte har valgfag sammen.

Derfor kan hf-enkeltfag efter foreningens opfattelse i høj grad bidrage til at skabe fagligt bæredygtige undervisningsmiljøer på afdelinger med en kapacitet på under 84 elever på toårigt hf.

Forslag til ændring:

- En VUC-afdelings udbud af hf-enkeltfag bør i særlige tilfælde, hvor det er nødvendigt for at sikre et lokalt toårigt hf-tilbud i et voksenmiljø, indgå i beslutningsgrundlaget, når det afgøres, hvorvidt afdelingen kan fravige kravet om en minimumskapacitet på 84 elever. Det vil ligeledes kunne bidrage til at sikre et bredt geografisk udbud af både toårige hf-tilbud og voksenuddannelsestilbud.

Genopretningsplaner

Det fremgår af lovforslaget, at børne- og undervisningsministeren kan pålægge bestyrelsen for en institution at udarbejde en genopretningsplan, hvis institutionen tre år i træk ikke har opnået en andel 1. prioritetsansøgere på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastlagte kapacitet til den pågældende gymnasiale uddannelse. Institutionen eller afdelingen kan herefter nedlægges, hvis institutionen de efterfølgende to år ikke formår at tiltrække 1. prioritetsansøgere til den pågældende gymnasiale uddannelse på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastsatte kapacitet.

Det fremstår efter foreningens opfattelse ikke klart af lovforslaget, om eftertilmeldere tælles med i andelen af 1. prioritetsansøgere.

Forslag til ændring

- Henset til det store antal eftertilmeldere til hf på VUC, bør det præciseres, at eftertilmeldere tælles med i andelen af 1. prioritetsansøgere, når der tages stilling til, om en institution skal pålægges at udarbejde en genopretningsplan og efterfølgende, om institutionen eller afdelingen skal nedlægges.

Gymnasiale ungdomsuddannelser

Lovforslaget bruger både betegnelsen "gymnasiale uddannelser" og "gymnasiale ungdomsuddannelser". Det er foreningens opfattelse, at hf-enkeltfag som gymnasial voksenuddannelse ikke er omfattet af lovforslagets bestemmelser.

Forslag til ændring:

- Det bør tydeliggøres, at lovforslaget kun omfatter gymnasiale ungdomsuddannelser.

Reduktion af færdiggørelsestaxametrene

Det fremgår af lovforslaget, at udgifterne til forslaget fra 2023 og frem finansieres ved en reduktion af færdiggørelsestaxametrene på de gymnasiale fuldtidsuddannelser. Danske HF & VUC mener, at det er en forkert prioritering at reducere tilskuddet til institutionerne for at finansiere udarbejdelsen af et nyt system til fordeling af ansøgerne til gymnasiale ungdomsuddannelser.

Forslag til ændring:

- Udgifterne til lovforslaget bør finansieres ad andre veje end gennem besparelser på uddannelsernes tilskud.

Med venlig hilsen

Pernille Brøndum, formand for Danske HF & VUC
Ulla Koch, formand for Danske HF & VUC (Bestyrelserne)